

Лабораторна робота 6

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА КОМФОРТНОСТІ ПРИРОДНИХ УМОВ З УРАХУВАННЯМ РІЗНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ

Мета роботи: ознайомитись та навчитись застосовувати на практиці метод оцінювання комфортності природних умов.

✓ Основні теоретичні відомості

Оцінювання середовища існування населення – один із найбільш поширених методів дослідження в екології людини. Оцінювання є важливим способом отримання необхідної інформації. Коли об'єктивні, виражені в чіткій кількісній формі, необхідні дані відсутні або їх недостатньо, дослідники користуються методом оцінювання.

В останні три десятиріччя широкого застосування набув метод оцінювання у балах в дослідженнях з охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування; при оцінюванні в медичній, рекреаційній, інженерній географії природних умов життя населення. Багато спеціалістів називають бали напівкількісними оцінками, щоб підкреслити наближеність, недостатню точність таких оцінок. У той же час, бали надають громіздким словесним характеристикам числову форму вираження, що робить їх більш універсальними, зручними для подальшої обробки.

Складність оцінювання антропоекологічної ситуації полягає в тому, що майже повністю відсутні компоненти природи та суспільного життя, які б ізольовано впливали на життєдіяльність населення та рівень його здоров'я. Наслідки подібного впливу можуть залежати від усієї сукупності умов і зміна навіть одного елементу може викликати зовсім інші неочікувані результати.

Для кожного територіального об'єкта оцінка складається з показників, що характеризують вплив кожного елементу природного середовища на кожную сторону життя населення. Це означає, що оцінка будь-якого територіального об'єкта може бути представлена в формі типової таблиці (матриці), рядки якої характеризують еле-

менти природного середовища, а стовпці – сторони життя. Тоді в комірках, що утворені перетином рядків та стовпців, відображається вплив того чи іншого елемента природного середовища на певну сторону життя, що виражається у відповідних показниках (у балах).

У цій лабораторній роботі будемо розглядати лише вплив на здоров'я населення. Природні умови обмежимо кліматичними, гідрологічними, орографічними факторами та тваринним і рослинним світом.

Для оцінювання природних умов у цій лабораторній роботі будемо використовувати 10-бальну шкалу. Для кожного елемента природних умов шкала буде розроблятися експертним методом.

Порядок виконання роботи

Зробити загальну оцінку комфортності природних умов без застосування коефіцієнтів значущості, без диференціації елементів природних умов.

1. Побудувати табл. 6.1 для оцінювання природних умов об'єкта, що досліджується.

Таблиця 6.1

Схема-матриця оцінки впливу природних умов на здоров'я населення

	I. Кліматичні умови	II. Гідрологічні умови	III. Орографічні умови	IV. Рослинний та тварин- ний світ
Здоров'я населення				

2. Використовуючи вихідні дані, надані викладачем, оцінити вплив кожного елемента природних умов на здоров'я населення за 10-бальною шкалою оцінювання, наведеною в табл. 6.2. Результати занести в табл. 6.1.

**10-бальна шкала оцінювання всієї сукупності
природних умов життя населення**

Бал	Характеристика сукупності природних умов життя населення
0	Усі компоненти природного середовища є такими, за яких життя населення на певній території протягом тривалого часу неможливе
1	Усі природні компоненти для життя населення вкрай несприятливі; постійне проживання в таких умовах негативно відображається на здоров'ї людини
2	Більша частина основних природних компонентів несприятлива для постійного проживання населення в певній місцевості
3	Певні природні компоненти несприятливі для життя населення протягом значної частини року
4	Певні природні компоненти несприятливі для життя населення у ряді місцевостей певного регіону
5	Окремі малосуттєві природні компоненти несприятливі для життя та праці населення на відкритому повітрі в певні (зазвичай короткочасні) періоди
6	Більшість природних компонентів сприятливі для життя та праці населення на відкритому повітрі, але в деяких місцевостях окремі елементи природного середовища (несуттєві) несприятливо впливають на людський організм
7	Природні компоненти, у своїй більшості, сприятливі для праці населення на відкритому повітрі, але умови для загального оздоровлення та відпочинку відсутні
8	Природні компоненти цілком сприятливі для праці на відкритому повітрі та для загального оздоровлення і відпочинку населення
9	Природні компоненти цілком сприятливі для праці на відкритому повітрі, а також для відпочинку місцевого та немісцевого населення
10	Усі компоненти виключно сприятливі для оздоровлення людей

3. Для отримання зведеної оцінки, з отриманих результатів визначити середнє арифметичне значення, яке і буде зведеною оцінкою комфортності природних умов.

4. Зробити висновок.

Контрольні запитання і завдання

1. Що таке природні умови?
2. Проаналізуйте метод оцінювання, його переваги та недоліки.
3. Розкрийте поняття комфортності природних умов.
4. Обґрунтуйте найбільш впливові фактори, надайте їм екологічну характеристику.